

СПЕЦІАЛЬНІ ПІДРОЗДІЛИ ЗАПОРІЗЬКОГО ВІЙСЬКА ТА МЕТОДИ ЇХ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Мета дослідження: дослідити історію спеціальних підрозділів Запорізького Війська: їх походження, організацію, цілі, завдання, функції, методи бойової підготовки.

Завдання:

- 1.Відшукати відомості про спеціальні підрозділи Запорізького Війська у джерелах з історії козацтва та бойових мистецтв.
- 2.Систематизувати зібрані відомості в єдину теорію.
- 3.Максимально повно охарактеризувати спеціальні підрозділи Запорізького Війська.
- 4.Визначити їх місце і роль у військовому мистецтві того часу.

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ “ПЛАСТ”

Слово «пласт» було використано як аналог англійського слова «скаутинг» (англ. scouting — розвідка).

Слово походить від назви кубанських козаків-пластунів, які повзали по-пластунськи і виконували функції розвідників у козацькому війську.

Пластунські підрозділи – тогочасні козацькі війська спецпризначення, могли діяти як самостійно, так і у взаємодії з регулярним військом, виконуючи для нього підготовчу та важливу роботу із проведення розвідки, вчинення диверсій, розладнання комунікацій та тилу супротивника.

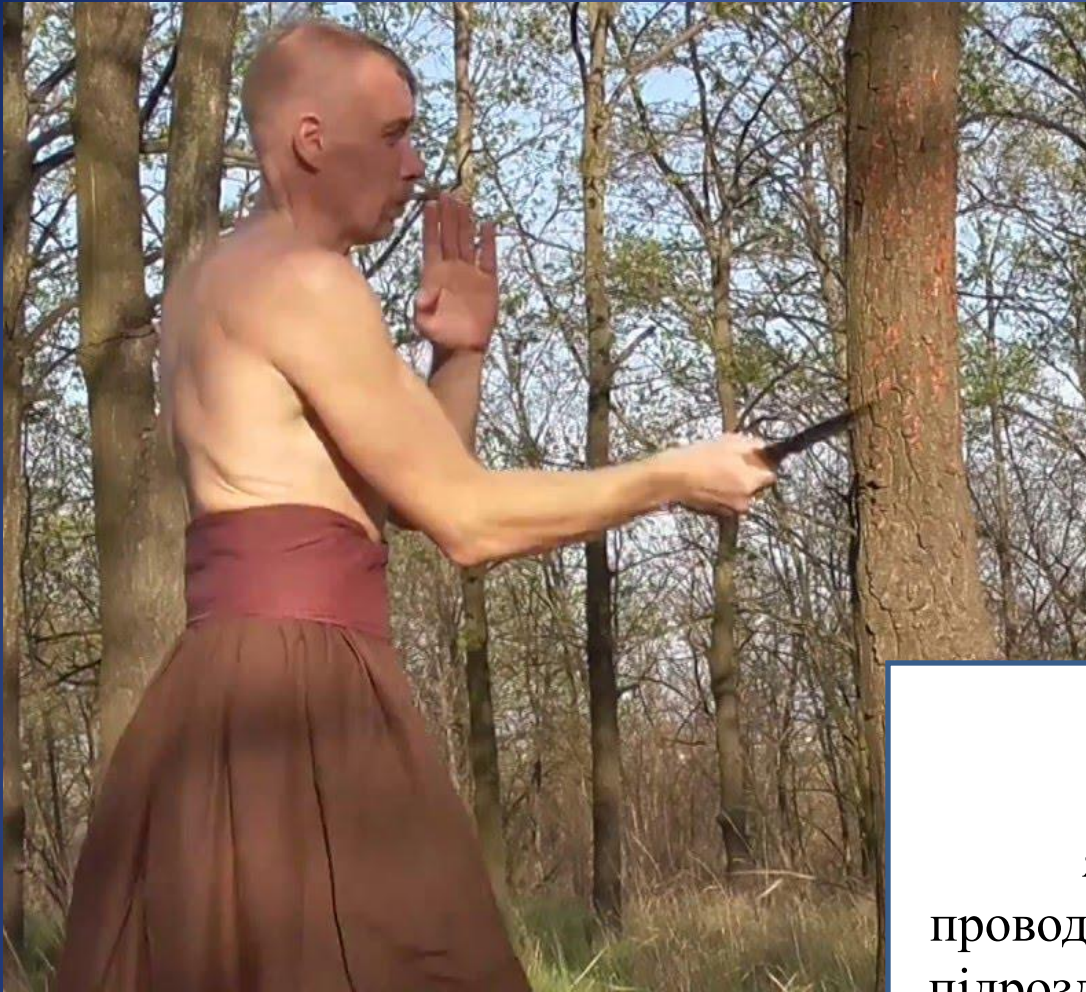

«...Це були особливі команди, котрі виділялися і службою, і характером із загального складу стройових частин Чорноморського війська. Пластуни, котрі пройшли практично хорошу школу боротьби з горянами, відрізнялися від інших козаків вищим розвитком військової хитрості, сміливості, відваги і у критичні хвилини, незвичайною винахідливістю.

Їх завдання в боротьбі з горянами складала розвідувальна служба».

П.П. Короленко

ХАРАКТЕРНИКИ,
як воїни вищого класу,
проводили підготовку пластунських
підрозділів, забезпечували навчання
кадрів для них, були творцями,
носіями та передавачами системи
козацького вояцького мистецтва.

ХАРАКТЕРНИКИ були моральними авторитетами козацького війська, ідеологами козацтва як способу життя та світогляду.

Своїм існуванням характерники скріпляли козацьке військо, підвищували своєю присутністю його морально-бойовий дух, направляли у критичні моменти в правильне русло, знаходили вірний шлях порятунку. Вони були кістяком війська і навіть при значних його втратах могли відновити його, забезпечивши передачу знань новим добровольцям, які поповнювали його лави.

«...Серед них завжди були так звані «характерники», котрих ні вода, ні шабля, ні звичайна куля, крім срібної, не брали. Такі «характерники» могли відмикати замки без ключів, плавати човном по підлозі, як по морських хвилях, переправлятися через ріки на повстині чи рогожі, брати голими руками розпечені ядра, бачити на кілька верстов навколо себе за допомогою особливих «верцадел», жити на дні ріки, залазити й вилазити з міцно зав'язаних чи навіть зашитих мішків, «перекидатися» на котів, перетворювати людей на кущі, вершників на птахів, залазити у звичайне відро й пливти в ньому під водою сотні і тисячі верстов».

Д.І. Яворницький «Історії запорізьких козаків»

Танці виконували функції своєрідних тренувальних наборів бойових рухів і прийомів. У таких давніх військових танцях, як «Гопак», «Аркан», «Метелиця», «Козачок» чітко простежуються зв'язки бойових прийомів, подібні до «ката» в карате.

